

En un país menys caïnita, Sisa seria referència imprescindible. / C. BAUTISTA

El dia que el cel s'obri

Anna Caballé

Si visquéssim en un país menys caïnita, i més generós amb el talent i la intel·ligència, el cantautor Jaume Sisa seria una referència imprescindible. Un home a qui s'admiraria sense condicions, com un artista complet, la veu (poètica, musical, escenogràfica) que ha sabut cavalcar l'inconscient i crear un món propi a partir de la passió que des de nen va sentir pels somnis i la utopia. El resultat és una obra d'una gran coherència (dins de l'extravagància), no només estètica sinó també moral, és a dir, dotada del do diví de la transcendència. Ho dic arran de la lectura dels seus *Els llibres galàctics* (1966-2018). Són dos volums que es llegeixen com si el lector viatgés transportat per una subtil tremolor anímica, que el distancia de la seva música, més amant de calculades estridències.

En els dos volums hi ha de tot, natural en un músic i poeta que amb els anys ha desenvolupat una interessant teoria (i praxi) de l'eclecticisme, tan lingüístic com vital. S'hi troben, doncs, materials diversos: poesia, manifestos, aguts textos polítics en forma de telegrama, aforismes, correspondència, articles de premsa, dedicatòries, parlaments, confessions i records de la rutilant etapa de Zeleste. El gros de l'obra, però, consisteix en el recull de les lletres de les cançons escrites per l'autor i la seva galeria d'heterònims. Per entendre'ns, Jaume Sisa és el nostre Pessoa. L'heterònim més conegut és Ricardo Solfa, nom que es va donar en iniciar una nova etapa vital i artística quan es va instal·lar a Madrid, convivint amb les raneres de la *movida* i escrivint les seves cançons en castellà. L'etapa madrilenya de Sisa va durar catorze anys, del 1986 al 2000, i va acabar en un relatiu fracàs i la tornada a Catalunya. Com ell mateix diu, llavors era un músic de 60 pulsacions per minut, quan el rock anava a tota castanya. A Madrid cantava cançons d'un lletrista argentí, un tal Armando Llamado, un altre dels seus heterònims, afeccionat als boleros. N'hi ha d'altres: l'exegeta de la seva obra, Ventura Mestres; El Viajante, aprofitant per a la nova *performance* el seu passat com a viatjant de comerç, heretat del seu pare, o bé l'home de llauna, desitjant no tenir

consciència ni sentiments. No sentir, no patir.

Entenc que la comprensió d'un personatge que es disgrega en altres no sigui fàcil, i això ha dificultat la implantació de Sisa. Ja se sap que la gent fuig de la complexitat com de la pesta. I per això són tan importants els seus *Llibres galàctics*, dels quals es va fer una primera recopilació el 1984 (Llibres del Mall), perquè d'una biografia caracteritzada per provatures arriscades emergeix la unitat d'aquest caràcter polièdric. Resumeixo el personatge: el músic i el poeta de les mil identitats és un home miop, que estima la foscor però clama per la llum, místic, poc sociable, carregat sempre amb la nostàlgia del paradís perdut d'una infància habitada per la fantasia; un home solitari, més aviat absent del món pel seu temperament galàctic; nu, en definitiva, davant els decorats ideològics que l'envolten. Admirador de Pau Riba (a qui considera el seu

mestre), de Jaime Gil de Biedma (que va adaptar les cançons de *Nit de Sant Joan*), Salvat-Papasseit, Brassens, o Albert Pla. Un home que estima les dones alhora que la seva timidesa no l'encerta a gestionar aquesta necessitat vital. Algú, en fi, que porta tota la vida buscant-se i desfent-se a si mateix i utilitzant el pensament poètic com a eina d'obertura: la confrontació entre l'ordre formal i un possible

ordre còsmic on el sexe, la mort, la llum, la nit, la terra, el somni, la música i el buit hi són elements imprescindibles.

En tot cas, en el segon volum trobem les aportacions més noves. I entre elles en destaquen dues: un poemari inèdit (1970-2000), en castellà, escrit amb una llibertat que les lletres de les cançons no permeten (són poemes més narratius, que giren entorn del dramàtic pes de l'existència humana); i el breu i extraordinari dietari d'un viatge a Almeria, als anys noranta, que coincideix amb el sentiment de derrota ja arrelat en Ricardo Solfa. Allà treuen el cap els cristalls més aguts de la seva exploració permanent. I l'autor abatut escriu: "En un moment donat el cel s'obrirà i la meua petita obra serà apreciada". Sens dubte, Sisa, aquest cel un dia s'ha d'obrir del tot, definitivament, per a un gran artista.

ELS LLIBRES GALÀCTICS (1966-2018) I i II

Jaume Sisa
Anagrama
776 p. 27,90 e.